

Häzirki zaman türkmen dili. 3-kurs V-semestr üçin soraglar.

1. “Sintaksis” sözi haýsy dilden gelip, nähili many berýär?
2. Sintaksisiň derňeýän esasy obýektleri nämelerden ybarat?
3. Sözlem nähili düşünje hökmünde kesgitlenýär?
4. Sintaksis söz düzümine degişli nähili meseleleri öwrenýär?
5. Morfologiýanyň sintaksis bilen baglanyşygy nämede ýüze çykýar?
6. Morfologik häsiýetiň sintaktiki häsiýete geçişine nämä mysal bolup biler?
7. Goşma sözler nämä üçin sintaktik söz düzüminiň komponenti bolup bilmeýär?
8. Sintaksisde derňeýän söz düzümi näçe sözden ybarat bolýar?
9. Kömekçi sözler söz düzüminiň nähili rolyny ýerine ýetirýär?
10. Sintaksisiň bölümleri nämelerden durýar?
11. Söz düzümi nämä we ol nädip emele gelýär?
12. Söz düzümi bilen sözlemiň daşky meňzeşligine garamazdan, olaryň arasyndaky esasy tapawut nämede?
13. Sözlem nämä üçin gutarylan oý-pikiri aňladýar?
14. Söz düzümi nämä üçin gutarylan oý-pikiri aňladyp bilmeýär?
15. “Amanyň ogly mekdepde okaýar” söz toparynda nämä üçin sözlem hasaplanýar?
16. Şol sözlemde näçe sany söz düzümi bar?
17. Söz düzümi bilen sözlemiň arasynda absolýut araçäk nämä üçin ýok diýilýär?
18. Türkmen dilindäki sözlem gurluşynyň taryhy ösüşi nähili suratlandyrylýar?
19. Nämä üçin ýönekeý sözlemler goşma sözlemlerden has irki hasaplanylýar?
20. Gadymy ýazuw ýadygärliklerinde häzirki zaman türkmen dilindäki haýsy sözlem görnüşleriniň bardygy görkezilýär?
21. Sözlem nämä üçin gutarnykly pikiri aňlatmalydyr?
22. Gutarnykly pikir ýok bolsa, nämä sebäpli sözlem aragatnaşyk serişdesi bolup bilmeýär?
23. „Gijeki maýdalap ýagan ýagyş...“ diýen mysalda gutarnykly pikiriniň bolşy nädip görkezilýär?
24. Sözlemiň üstüni täze sözler bilen doldurmak ýa-da kemeltmek zerurlygy ýok diýmek nämä many berýär?
25. Sözlemde ulanylýan sözleriň sany gutarnykly pikir bilen nähili arabaglanşykda?
26. Häzirki zaman türkmen dilinde sözlemler näçe topara bölünýär?
27. Tekstdä görkezilen sözlem görnüşleriniň atlaryny sanap beriň.
28. Habar sözlemi nähili maksada hyzmat edýär?
29. Buýruk sözlemi nämä üçin ulanylýar?
30. Sorag sözlemi nämä baradaky maglumaty almak üçin ulanylýar?
31. Yüzlenme sözlemi nämäni aňladýar?
32. Sözlemleriň biri-birinden nämeler boýunça tapawutlanyşy aýdylýar?
33. “Heň taýdan aýdylyşy” diýen düşünje nämä bilen baglanyşykly?
34. Sözlemleri maksada görä bölmegiň peýdasy nämä degişlidir?
35. Tekstdä görkezilen dört sözlem görnüşiniň umumy aýratynlygy nämä?
36. Habar sözlemi nähili maksat bilen aýdylýar?
37. Habar sözlemi haýsy iki görnüşde bolýar?
38. Adamlar sözlemleriň üsti bilen nämeleri bildirýärler?
39. Pikir tassyklaýyş nämä?
40. Pikir inkär etmek nämä?
41. Sözlemler nähili tarapa görä tassyklaýjy we inkärleýji toparlara bölünýär?
42. Tassyklaýjy bilen inkärleýji sözlemleriň biri-birinden tapawudy nämelerde görkezilýär?
43. Tekstdä “hakykata öz gatnaşygyny bildirmek” diýen söz nämä manyda ulanylýar?
44. Haýsy ýagdaýda sözlem tassyklaýjy görnüş hasaplanýar?

45. Haýsy ýagdaýda sözlem inkärleýji görnüş hasaplanýar?
46. Buýruk sözlemi nämeleri aňlatmak üçin ulanylýar?
47. Buýruk sözleminiň manysynyň giňligi nähili çäkleri öz içine alýar?
48. Buýruk sözleminiň habar we sorag sözlemlerinden esasy tapawudy nämede?
49. Näme üçin buýruk sözlemine ir döwürlerden bári şeýle at berlipdir?
50. Buýruk sözleminiň habary haýsy işlik galybyndan bolýar?
51. Buýruk sözlemi bilen ýüzlenme sözlemi arasyndaky esasy tapawutlar nämeler?
52. Ýüzlenme sözlemi näme üçin aýratyn topar hökmünde garalýar?
53. Buýruk sözleminde heňň aýratynlygy nämede?
54. Habar birinji orna geçýän ýagdaýlara mysal getirin.
55. Häzirki zaman türkmen dilinde buýruk sözlemi nähili serişdeler arkaly aňladylýar?
56. Buýruk şekiliniň ikinji ýöňkemesi haýsy manylary aňladyp bilýär?
57. Üzül-kesil buýurmak nähili heň bilen aýdylýar?
58. Buýruk şekiliniň üçünji ýöňkemesine degişli bir mysal getirip beriň.
59. Buýruk sözlemi heň taýdan beýleki sözlemlerden nähili tapawutlanýar?
60. Duýgy aňlatmak boýunça ýüzlenme sözlemi bilen buýruk sözlemiň aýratyn tapawudyny düşündiriň.